

## **Museoviraston esitys elävän perinnön kansalliseen luetteloon hyväksyttävistä kohteista opetus- ja kulttuuriministeriölle**

Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta hyväksyttiin vuonna 2003 Unescon yleiskokouksessa. Suomi hyväksyi Unescon yleissopimuksen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta vuonna 2013. Museovirasto vastaa sopimuksen toimeenpanosta Suomessa.

Yleissopimuksen tavoitteena on edistää aineettoman kulttuuriperinnön suojelua, taata eri yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden aineettoman kulttuuriperinnön kunnioittaminen sekä lisätä tietoisuutta aineettomaan kulttuuriperinnön merkityksestä. Sopimus painottaa perinteen välittämistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ihmisten osallisuutta kulttuuriperintöön.

Unescon sopimukseen kuuluu myös aineettoman kulttuuriperinnön luettelointi, kansainvälisellä sekä kansallisella tasolla. Luettelointi on työkalu, jonka avulla voidaan tunnistaa, kuvata ja välittää tietoa elävästä perinteestä.

Suomessa luettelointi on aloitettu alkuvuodesta 2016 avaamalla Elävän perinnön wikiluettelo, johon eri yhteisöt voivat vapaasti tallentaa tietoa heille merkityksellisestä elävästä perinnöstä. Tähän mennessä alustalle on kertynyt yli 120 ilmoitusta viidellä eri kielellä 170 eri toimijatahon ilmoittamana. Wikiluettelo on jatkuvasti päivittyvä tietovaranto elävistä perinteistä Suomessa ja sitä moderoi Museovirasto.

Seuraava askel Unescon sopimuksen toimeenpanossa Suomessa on Elävän perinnön kansallinen luettelo, jonka kokoaminen aloitettiin pyytämällä yhteisöjä hakemaan elävän perinnön ilmiöitä osaksi kansallista luetteloa. Ensimmäinen hakukierros oli avoinna 4.-31.5.2017. Määräajassa hakemuksia saatiin 95 kpl. Näistä 49 oli sellaisia, jotka eivät vielä olleet aiemmin elävän perinnön wikiluettelossa. Museoviraston suorittaman teknisen tarkastuksen läpäisi 70 hakemusta. Elävän perinnön alalla toimiville yhteisöille ja asiantuntijoille avoin kommentointikierros oli avoinna 16.5-13.6.2017. Sähköisiä kommentteja saatiin määräajassa wikialustalle 123 kpl 30 eri henkilöltä.

Aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmä käsitteli hakemukset kokouksissaan 11.9.2017 sekä 2.10.2017. Hakemuksia on arvioitu pohjautuen Unescon ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnön luettelon kriteereihin sekä tarkennettuihin kansallisiin kriteereihin. Museoviraston esitys pohjautuu valtaosin asiantuntijaryhmän suosituksiin.

Kansallinen luettelo täydentyy määräajoin ja seuraavan kerran luetteloon voi hakea aikaisintaan vuonna 2019. Kansallisesta luettelosta on mahdollista tehdä ehdotuksia Unescon kansainvälisiin aineettoman kulttuuriperinnön luetteloihin. Päätökset Unescon lähetettävistä ehdotuksista tekee opetus- ja kulttuuriministeriö Museoviraston ja aineettoman kulttuuriperinnön asiantuntijaryhmän esityksestä.

Museovirasto esittää, että liitteenä olevat 52 kohdetta hyväksytään elävän perinnön kansalliseen luetteloon.

13.11.2017

Juhani Kostet  
Pääjohtaja  
Museovirasto

Pirjo Hamari  
Kehittämisojohtaja  
Museovirasto

## **Juhlat ja tavat**

### **Hautausmaalla käynti jouluaattona**

Kynttilöiden vieminen hautausmaalle jouluaattona on Suomessa valtakunnallinen ilmiö, joka on yksityishenkilöiden kannattelema. Suomessa vainajia muistetaan ensisijaisesti jouluna. Perinnettä harjoittavat perheet lapsineen ja isovanhempineen sekä pariskunnat. Hautausmaalla käyvät jouluaattona ihmiset, joilla on edesmenneitä sukulaisia tai jotka kaipaavat hartautta ja hiljentymistä joulun aikaan. Perinteen juuret ulottuvat 1920-luvulle ja kaikilla on mahdollisuus osallistua sen harjoittamiseen. Perinne sisältää mielenkiintoisia henkilökohtaisia, suvullisia, paikallisia sekä valtakunnallisia tasoja. Hakijoina 26 yksityishenkilöä.

### **Joulurauhan julistus Turussa**

Joulurauhan julistuksella jouluaattona Turussa on perinteinen kaava, johon kuuluu Jumala omi linnamme –virsi, julistuksen lukeminen, Maamme-laulu ja Porilaisten marssi. Joulurauhan julistus on merkittävä perinne Turussa ja se on tärkeä osa monen suomalaisen joulunviettoa. Vastaavia tapahtumia järjestetään myös muissa kaupungeissa. Turun tapahtuma kerää paljon osallistujia, katsojia ja kuuntelijoita koko Suomesta sekä muista maista. Kyseessä on kaupungin ylläpitämä perinne eikä se ole säilynyt elävänä muissa Pohjoismaissa. Turussa perinteen vahvuus on pitkä ja käytännössä sillä on katkeamaton 700 vuoden jatkuvuus. Hakijatahoina ovat Turun kaupunki ja Turkuseura.

### **Maistereiden promovoiminen**

Promootio on keskiajalta periytyvä akateeminen juhla, jossa maisterit ja tohtorit pääsevät arvokkaissa puitteissa juhlimaan suorittamiaan tutkintoja. Maisteripromootio järjestetään yliopistosta ja tiedekunnasta riippuen 2-10 vuoden välein. Siihen liittyy juhlallisuuksia useana päivänä sekä suuri määrä harkittuja yksityiskohtia ja symboliikka, joista moni korostaa oppineisuutta ja sivistystä. Promootioon kuuluu esimerkiksi maisteripromovendien laakeriseppelien sitominen, symbolisen tohtorin miekan hiominen, puheet sekä promootioakti. Kyseessä on pitkä perinne 1600-luvulta ja ainoastaan Suomessa promovoidaan maistereita. Perinne jatkuu edelleen elävänä ja se on hyvin dokumentoitua. Hakijoina Helsingin yliopiston alumniyhdistys, Taideyliopisto ja Jyväskylän yliopisto.

### **Pääsiäiskokot**

Pääsiäiskokot ovat olleet tärkeä osa pohjalaista juhlaperinnettä 1700-luvulta alkaen. Juhlatulia on poltettu erityisesti vuodenvaihtoon liittyvien merkkipäivien ja kalendaarijuhlien ja taitekohtien aikaan eri puolilla Eurooppaa. Perinnettä pidetään yllä polttamalla talo- ja perhekohtaisia perhekokkoja perhepiirissä sekä järjestämällä kyläkokkotapahtumia kylissä. Kokkojen rakentaminen ja kokkovärkkien eli -poltettavien kerääminen aloitetaan usein jo viikkoja ennen kokkoiltaa, mutta kokko kasataan vasta kokkopäivän aamuna tai muutamaa päivää ennen sen polttoa lankalauantaina. Kyläkokkoja polttavat tänä päivänä kyläyhdistykset ja eri järjestöt kuten maamiesseurat ja urheiluseurat. Pääsiäiskokkoperinne on säilynyt ja muovautunut nykypäivään. Hakijoina Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo, Peräseinäjoen Viitalan Nuorisoseura ry, Hanhikosken kyläseura, Kihniänkylän nuorisoseura, Könnin kyläseura ry, Luovan Kyläseura Ry ja Munakan nuorisoseura.

### **Ritvalan helkajuhla**

Ritvalan helkajuhla on Suomen vanhin kansanperinnejuhla. Se järjestetään kerran vuodessa helluntaina Ritvalan kylässä Sääksmäellä, nykyisellä Valkeakoskella. Perinteen ydin on kalevalamittaisia helkavirsiä laulava kulkue, joka päättyy Seuratalonmäelle yhteen kietoon eli suureen piiriin. Tilaisuus jatkuu ulkoilmajuhlana ja ohjelmassa on oman kylän ja paikkakunnan ohjelmaa ja vieraita esiintyjä. Yhteisön tieto juhlan järjestämisestä siirtyy eteenpäin suullisena perinteenä ja yhdessä tekemällä sukupolvelta toiselle. Nykymuodossaan juhlat ovat jatkuneet katkeamatta vuodesta 1904 saakka. Perinteen kannattajien joukko on pieni, mutta Ritvalan helkajuhlat ovat omintakeinen juhlamuoto ja niillä on vahva paikallinen

merkitys. Helkajuhlat tunnetaan myös verrattain hyvin kansallisella tasolla. Hakijana Ritvalan Nuorisoseura ry.

### **Runebergin juhlinta**

Runebergin juhlinta elää monissa eri käytänteissä esimerkiksi leivonnaisina, juhlina sekä tapahtumina. Perinne siirtyy eteenpäin ja ilmiö on elänyt sekä muokkautunut ajassa. Erityisesti 1970-luvulta alkaen kotiseutuyhdistykset ja matkailutoimijat ovat nostaneet Runebergiin liittyviä perinteitä paikoissa, joissa Runeberg eli. Runebergin juhlinta on osa kansallista sekä monin paikoin paikallista identiteettiä. Hakemuksessa ovat mukana keskeiset institutionaaliset toimijat ja ihmisillä on mahdollisuus osallistua toimintaan monin eri tavoin. Hakijoina Svenska litteratursällskapet i Finland, Porvoon museo ja Pietarsaaren museo.

### **Saunominen**

Saunominen on merkittävä osa suomalaista elämäntapaa ja perinteenä se siirtyy eteenpäin sukupolvelta toiselle sekä maan rajojen yli. Sauna on ollut monitoimipaikka, jossa peseytymisen lisäksi on hoidettu sairauksia, synnytetty, pesty kuolleet sekä tehty paljon jokapäiväisiä puhdetöitä. Saunaperinne on monimuotoinen ja sillä on nykypäivänä paljon paikallisia ja perhekohtaisia eroja. Saunoja on Suomessa arviolta 2,2 miljoonaa, ja saunomista harrastetaan niin julkisissa kuin yksityisissäkin tiloissa. Suomalaiset saunovat aktiivisesti ja etenkin nuoret kaupunkilaiset ovat ottaneet yleiset saunat omakseen viime vuosina. Saunaperinne on elävää ja kehittyvää perintöä. Ilmoittajana on Suomen saunaseura ry.

### **Suomalainen joulupukkiperinne**

Suomalainen joulupukkiperinne tunnetaan koko Suomen alueella sekä monissa muissakin maissa. Suomalaisessa perinteessä olennaista on, että Joulupukki tulee Lapin Korvatunturilta, missä on lunta ja poroja. Olennainen osa perinnettä ovat tontut, jotka valmistavat pajassaan vuoden aikana lahjoja. Perinnettä pitävät yllä ensisijaisesti vanhemmat kertomalla lapsille joulupukista, mutta myös tiedotusvälineet kertomalla joulunvieton perinteistä. Perinne on vahva ja se siirtyy eteenpäin perheiden joulutraditioiden välityksellä, joissa joulupukilla on keskeinen asema. Hakemuksessa korostuu ilmiön kulttuurinen merkitys. Hakijoina Joulupukisäätiö ja Visit Finland.

### **Suomen suven avaus**

Jokakeväinen koulujen lauluperinne on elänyt Joensuussa noin 30 vuotta. Joensuun laulurinteelle kokoontuu joka kevätlukukauden viimeisenä perjantaina lapsia laulamaan kaikista Joensuun alakouluista ja useista lähikuntien kouluista. Lapset heittävät laulaen jäähyväiset kouluvuodelle, avaavat Suomen kesän virallisesti ja samalla tähyävät jo kesälomille. Laulurinteellä lauletaan kymmenkunta laulua, joita säestää Joensuun puhallinorkesteri. Tapahtuman juontaa paikallinen opettaja, ja opettajat ovat muutoinkin tapahtuman onnistumisen takana. Tapahtumassa laulaa vuosittain noin 6 000 lasta ja yleisöä on lähes 15 000. Paikallinen tapahtuma houkuttelee väkeä myös muista kaupungeista. Hakijana on Joensuun kaupunki, joka järjestää tapahtumaa.

### **Työväen vappu**

Työväen vappulla tarkoitetaan työväenliikkeen toiminnan ja traditioiden ympärille viimeisen sadan vuoden aikana muotoutunutta juhlakulttuuria. Työväenjuhla on ominaista kansanvaltaisuuden, luokkatietoisuuden ja joukkovoiman korostuminen. Näitä teemoja ilmentävät vappumarssit ja poliittiset vappujuhlat ovat työväen vapun tärkeimpiä perinteitä. Vapunvietolla on keskeinen osa työväenliikkeen ja -perinteen historiaa, identiteettiä sekä juhlia. Varhaisimmat tiedot työväestön vapun juhlinnasta Suomessa ovat 1800-luvun puolivälistä. Nykyiset traditiot ovat kuitenkin muodostuneet vuosikymmeniä myöhemmin. Moderni työväen vappu onkin sekoitus vanhoja skandinaavisia ja venäläisiä kesän alun juhlatraditioita sekä 1800-luvun lopun amerikkalaista ja eurooppalaista luokkataisteluperinnettä. Työväen vapun traditiot ovat nykyäänkin oleellinen osa vappua. Ne välittyvät eteenpäin työväenliikkeen toimijoiden, sidosryhmien ja ennen kaikkea tavallisten kansalaisten välityksellä. Hakijana Työväenmuseum Werstas.

## **Virpominen ortodoksisessa ja karjalaisessa perinteessä**

Palmusunnuntaihin valmistaudutaan ortodoksisuurakunnissa virpovitsojen tekotalkoilla, joissa eri-ikäiset valmistavat suuret määrät koristeltuja oksia kirkossa siunattaviksi ja palmusunnuntaiaamuna lasten käytettäväksi. Virpomaan pyritään lähtemään aikaisin aamulla. Ortodoksisen tapakulttuuriin ei kuulu naamiopukeutuminen virpoessa. Nyky-Suomessa virpomista sen ortodoksisessa ja karjalaisessa muodossaan ylläpitävät ortodoksiset ja luterilaiset seurakunnat, karjalaisseurat sekä Kalevalaisten Naisten liiton paikallisyhdistykset, muun muassa Joensuun Kalevalaiset Naiset. Virpomisen sanomana on hyvän, terveyden ja siunauksen välittäminen. Hakijoina Joensuun Kalevalaiset Naiset ry, Ortodoksisien Nuorten Liitto ry, Joensuun ortodoksinen seurakunta, Joensuun ev.lut. seurakunta sekä karjalaisseuroja Karjalan Liiton Pohjois-Karjalan piiristä.

## **Musiikki ja tanssi**

### **Dansen purpuri i Karlebynejden**

Hääperinteiden seremoniallinen tanssiketju purppuri on tärkeä osa suomalaista kansantanssia ja sitä harjoitetaan laajasti sekä suomen- että ruotsinkielisillä alueilla. Purpurin juuret juontavat 1700-luvun Ranskan hoviin. Suomeen purpuri tuli 1800-luvun lopulla ja se oli elävää perinnettä 1950-luvulle asti. Myöhemmin 1980-luvulta alkaen perinne on saavuttanut uuden suosion. Erityisen vahvana perinne elää ruotsinkielisellä Pohjois-Pohjanmaalla. Purpuri on kehittynyt ja muuntunut eri aikoina. Hakijoina Purpuridansarna i Karlebynejden sekä Kronoby Hornkapell.

### **Menuetti Suomen ruotsinkielisillä alueilla ja Jepuan menuetti**

Menuettitanssia harjoitetaan kaikissa suomenruotsalaisissa kansantanssiryhmissä osana musiikillista menuettiperinnettä. Menuetti on peräisin 1600-luvun Ranskan hovista ja se levisi pian pohjoismaihin. Täällä sitä tanssivat niin herrat, kuninkaat kuin kansakin. 1700-luku oli menuetin kulta-aikaa Ruotsissa ja valtakunnan itäisessä osassa Suomessa. Kansantanssiyhdistyksien ohjelmistoissa menuetti on ollut 1900-luvun alkupuolelta alkaen ja nykyään sitä opetetaan erillisillä kursseilla kansantanssiohjaajille, jotka välittävät taitoa eteenpäin omissa yhdistyksissään. Perinne elää vahvasti ja menuetti on laajasti harjoitettu perinne, jolla on erityinen painoarvo Jepuan kylässä. Kaksi samaa asiaa koskevaa hakemusta esitetään hyväksyttäväksi yhdessä. Molemmissa hakemuksissa taustalla on laaja hakijajoukko: kansallisessa hakemuksessa Svenska litteratursällskapet i Finland/ Finlands svenska folkmusikinstitut sekä 6 alueellista tanssiyhdistystä ja Jeppomenuetissa 5 paikallista yhdistystä sekä 7 yksityishenkilöä.

### **Kaustislainen viulunsoitto**

Kaustislainen viulupelimannitraditio on elänyt kaustislaisessa yhteisössä vuosisatoja sukupolvelta toiselle muistinvaraisesti välittyen, aiemmin pääasiassa perheen- ja suvunsisäisesti. Perinne siirtyy edelleen sukupolvelta toiselle ja mukana on kaikenikäisiä henkilöitä sekä järjestäytyntä toimintaa. Koulutuksen ja opetuksen myötä perinteen välittyminen ja osajien piiri on laajentunut, ja nykyisin harrastajista suuri osa on saanut oppinsa mm. Näppäritoiminnassa. Soittajien ikäjakauma kattaa poikkeuksellisen tasaisesti kaikki ikäluokat. Kaustislainen pelimannimusiikkiharrastus on aktiivista ja organisoitunutta, ja harrastajapohjaa on kaikissa ikäluokissa niin paljon, että jatkuvuus on turvattu. Hakijoina Kansanmusiikki-instituutti ry, Kaikenlaisen musiikin yhdistys Musiikki ry, Kaustisen Nuorisoseura ry, Kaustisen Näppärit ry, Kaustisen Pelimanniyhdistys ry ja Pro Kaustinen ry (Kaustisen kansanmusiikkijuhlat).

### **Lavatanssit**

Lavatansseilla tarkoitetaan paritanssiin keskittyviä huvitilaisuuksia, joita pidetään siihen tarkoitukseen rakennetuilla tanssilavoilla. Lavatanssilla on Suomessa pitkät perinteet ja se on edelleen suuren yleisön suosiossa. Soitettuja tai tanssittuja tanssirytmeyttä on noin 15 erilaista. 1900-luvun loppupuolelle asti

tanssitaito opittiin sukulaisilta tai ystäviltä. Nykyään tanssikouluilla, lavatanssikerhoilla ja -yhdistyksillä on huomattavasti suurempi rooli perinteen välittämisessä. Tanssin elementit välittyvät paljolti myös suoraan tanssijalta toiselle. Perinne on elävää ja jatkuva. Hakijoina Suomen Tanssinopettajien Liitto STOL ry, Seuratanssijaos Suomen Seuratanssiliitto SUSEL ry, Tanssin Tiedotuskeskus - Dance Info sekä Finland Suomen Tanssipalvelin tanssi.net.

### **Posetiivin soittaminen**

Posetiivareita on ollut Suomessa 1800-luvun alusta lähtien ja yhä tänäkin päivänä perinne elää pienen yhteisön varassa. Arviolta noin 30–40 ihmisellä on hallussaan posetiivi, ja tunnettuja aktiivisesti soittavia harrastajia on kymmenkunta. Kyseessä on siis uhanalainen perinne. Ennen posetiivarit olivat etenkin tavallisen kansan ja köyhemmän väen viihdyttäjiä ja he esiintyivät kadulla. Posetiivareita voi nykypäivänä nähdä erilaisissa yksityisissä juhlissa, avajaisissa, kesätapahtumissa, toreilla ja markkinoilla sekä sirkusesityksissä. Posetiivin soittaminen on varhaisia populaarikulttuurin ilmenemismuotoja Suomessa. Hakijana Suomen posetiivarit ry.

### **Suomalainen tango**

Suomalainen tango on tärkeä kansallinen ilmiö sekä historialtaan että nykypäivänä. Populaarikulttuurin kansainvälisyydestä on syntynyt paikallista ja kansallista kulttuuria. Tanssi- ja iskelmämusiikin esittäjät laulavat tangoja konserteissa ja tanssilavoilla, mutta myös tavalliset suomalaiset esittävät sitä karaokessa. Tangoja kuunnellaan ja niistä ovat kiinnostuneet kaiken ikäiset ihmiset. Perinne siirtyy erilaisten tangolaulukilpailujen, tangosävellyskilpailujen ja tangotapahtumien välityksellä ja tapahtumat keräävät runsain joukoin tangomusiikin ystäviä yhteen. Hakijoina ovat Suomalaisen tangon Satumaa ry sekä 9 muuta yhdistystä ja 15 yksityishenkilöä.

### **Suomen romanien lauluperinne**

Romanien lauluperinne on elänyt jo satoja vuosia ja on edelleen elävää suullista perinnettä. Romanilaulut eli kaaleen laulut ovat koko romaniväestön omaisuutta ja niiden laulaminen on kulttuurisesti tarkoin säädeltyä. Laulut heijastelevat romanikulttuurin kirjoittamattomia sääntöjä esimerkiksi siitä, miten miesten ja naisten ja toisaalta vanhempien ja nuorempien romanien on sopivaa käyttäytyä toistensa läsnä ollessa. Uudet laulut, laulutyyli ja laulujen kulttuuriset merkitykset opitaan yhä kuulonvaraisesti kodin ja suvun piirissä. Perinne muuntuu jatkuvasti, mutta on toisaalta säilyttänyt hyvin vanhakantaiset elementtinsä. Perinteinen ohjelmisto ja laulutapa heijastuvat myös romanien uusiin ohjelmistoihin. Kyseessä on poikkeuksellisen vahvasti identiteettiä säilyttävä ja luova ilmiö. Hakijoina Romaniasianneuvottelukunta sekä Suomen romaniyhdistys.

### **Esittävät taiteet**

#### **Sirkuskulttuuri**

Perinteinen ja uusi sirkus elävät vahvoina Suomessa ammattilaisten ja harrastajien toteuttamina. Suomalainen sirkuskulttuuri on ilmiönä laaja, se kattaa perinteisen ja uuden sirkuksen ammattilaisineen, moninaista harrastustoimintaa ja moninaisia esityksiä eri puolilla Suomea. Perinne on kehittyvää ja uudistuvaa, mutta myös säilyttävää. Sirkuskulttuuri siirtyy sukupolvien välillä harrastajayhteisöissä, koulutuksessa ja ammattilaisten välityksellä. Sirkusyleisö on laaja ja perinteellä on vahva yhteisöllinen identiteettitekijä tekijöilleen. Hakijoina Cirko – Uuden sirkuksen keskus, Sirkuksen tiedotuskeskus, Suomen Nuorisosirkusliitto, seitsemän sirkusryhmää, kaksi perinteistä sirkusta, viisi nuorisosirkusta ja kaksi oppilaitosta.

#### **Tivoliperinne Suomessa**

Tivoli tarjoaa ihmisille mahdollisuuden päästä nauttimaan kiertävästä huvipuistosta laitteiden, pelien, esitysten ja herkkujen äärellä. Kiertävät tivolit ovat tuoneet vuosikymmenien ajan kansalaisten saavutettavaksi viihdettä, jolla on laaja kansainvälinen ulottuvuus. Suomalaisten tivoliensa kausi alkaa keväällä ja päättyy syksyyn. Tivolit kiertävät kauden aikana kymmenillä eri paikkakunnilla halki Suomen ja yhdellä paikkakunnalla ollaan tivolista riippuen muutamasta päivästä useampaan viikkoon. Perinne siirtyy perheyriyksissä ja tivolyöntekijöiden keskuudessa sukupolvelta toiselle ja sen tulevaisuus näyttää valoisalta. Hakijana on Suomalaisten Tivoliensa ja Sirkusten yhdistys.

### **Suomalainen voimisteluperinne**

Joukkuevoimistelu ja tanssillinen voimistelu ovat kehittyneet suomalaisesta naisvoimistelusta, joka on tunnettu suurista kenttänäytöksistään – suorista riveistä, täsmällisistä kuvioista sekä yhdenaikaisuudesta. Perinteen juuret juontavat 1800-luvulle. Tanssillista voimistelua ja joukkuevoimistelua harrastetaan voimisteluseuroissa. Ammattitaitoiset ohjaajat ovat avainasemassa tanssillisen voimistelun leviämässä ja siirtämisessä. Uudet koreografiat ja aiheet muokkaavat esityksiä ja perinne muuttuu ajassa. Kansallisella tasolla suomalainen voimisteluperinne on merkittävä naisten ja lasten liikuttaja, mutta myös miehille on ryhmiä. Hakijana Suomen voimisteluliitto.

### **Suullinen perinne**

#### **Laihian nuukuus**

Laihialaiseen nuukuuteen liittyvät vitsit ja tarinat tunnetaan kaikkialla Suomessa. Laihialaisuutta käytetään melko yleisesti synonyyminä nuukuudelle ja taloudellisuudelle ja laihialaiseksi sanotaan nuukaa henkilöä, joten käsite on erittäin tunnettu. Lisäksi laihialaisten nuukuudesta kertovia vitsejä keksitään jatkuvasti lisää. Ilmiö on mukautunut nykyaikaan ja perinnettä hyödynnetään esimerkiksi alueen matkailussa ja markkinoinnissa. Suullinen kertomaperinne on kansallista, nuukuusmaine ja sen hyödyntäminen paikallista. Vahva identiteettimerkitys pienelle paikkakunnalle. Hakijana on Laihian Kotiseutu- ja museoyhdistys ry.

#### **Runolaulu**

Suomalaisilla on elävä ja katkeamaton kosketus vanhaan runolauluperinteeseen, vaikka se onkin harvinaistunut 1900-luvulla. Runolaulu on omaleimainen kansallisen varhaisemman perinnekerrostuman ilmiö, joka elää nykyään pieninä jäänteinä tai tietoisien elvyttämisen tuloksina. Runolauluperinteen ylläpitämiseen osallistuvat nykyisin keskeiset Suomen kielen ja kulttuurin parissa toimivat kulttuurilaitokset, yliopistot, seurakunnat ja yhdistykset. Runolaulu on tärkeä osa kansallista kulttuuri-identiteettiä. Hakijoina Juminkeko-säätiö sr, Kalevalaseura-säätiö sr, Kalevalaisten Naisten Liitto ry sekä Runolaulu-Akatemian kannatusyhdistys ry.

### **Käsityötaidot**

#### **Hailuotolaisen tikkuröijyn neulominen**

Hailuotolainen tikkuröijy on pesemättömästä suomenlampaan langasta neulottu perinneneule. Vaikka luotolaisia on neulottu perinteisesti pääasiassa miehille, ovat niitä käyttäneet myös naiset. Hailuodon saarelta löytyy kymmenkunta tekijää, jotka neulovat tikkuröijyjä myyntiin. Monet kymmenet hailuotolaiset tekevät niitä omiin tarpeisiinsa ja luotolaisia neulotaan myös muualla Suomessa. Hailuotolaista perinneneuletta on tehty 1800-luvun alusta alkaen ja perinne elää saarella edelleen vahvana. Se siirtyy eteenpäin suvuissa, tikkuröijypiirien avulla ja blogien kautta. Ilmiöön liittyy vahva tietoisuus traditiosta, mutta mallit ovat myös muuntuneet ajassa. Hailuotolaisen tikkuröijyn neulomisella on vahva paikallinen merkitys. Hakijana Hailuoto-seura ry.

### **Kansallispuvun valmistaminen**

Kansallispuvut ovat uusintoja kansan käyttämistä juhlapuvuista 1700- ja 1800-luvuilla. Pukuja valmistavat ja käyttävät kaikenikäiset naiset ja miehet käsittäen niin alan ammattilaisia kuin harrastajiakin. Pukuihin sisältyy runsaasti erilaisia työtapoja kankaiden kutomisesta vetopoimutuksien valmistamiseen, pitsin nypläämiseen ja päähineiden valmistamiseen. Monet työtavoista ovat sellaisia, joita ei enää käytetä nykypäivän vaatteiden valmistuksessa eli niiden valmistustaito olisi hävinnyt ilman kansallispukeuperinnettä. Lukuisat kansalais- ja työväenopistot, alueelliset Taito-yhdistykset ja muut toimijat järjestävät kansallispuvujen valmistuskursseja. Hakijoina Suomen käsityön museo/Suomen kansallispukeukeskus, Föreningen Brage rf, Kalevalaisten Naisten Liitto ry, Suomen Kotiseutuliitto ry.

### **Kengän käsityömainen valmistus**

Nykypäivän Suomessa käsityömaisia jalkineita valmistetaan asiakkaalle yksilöllisesti joko tuotemerkin valmiista mallistosta tai kokonaan asiakkaan mittojen mukaan. Käsityömaisesti jalkineita valmistavat käsityöryhmittäjät jatkavat jalkineen valmistuksen perinteitä ja kehittävät vanhoja tekniikoita tähän päivään. Osaaminen on yritysten oman kouluttamisen varassa ja jalkinemuotoilun koulutus ja yhteistyö yliopistojen tutkimuksen kanssa tukee sitä. Hakijoina ovat Pirkanmaan muotoilu- ja taideteollisuus yhdistys Modus ry, Ammattiopisto Tavastia, Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK sekä 5 jalkineiden suunnittelijaa ja valmistajaa.

### **Korsnäsinpaita**

Korsnäsinpaitojen runsaat kuviot ja kirkkaat värit tehdään villalangasta virkkaamalla ja neulomalla. Perinne on säilynyt katkeamattomana jo yli 150 vuoden ajan Korsnäsisissä. Yksittäiset käsitöistä innostuneet ihmiset valmistavat itselleen korsnäsinpaitoja ja paitoja tehdään myös tilauksesta. Useimmiten taito opitaan kursseilla. Perinne on toisaalta myös kehittynyt ajassa. Korsnäsinpaita on vahvasti paikallista perinnettä ja se on selkeä identiteettitekijä kunnassa. Hakijoina Korsnäs hembygdsförening, Österbottens hantverk ja Korsnäs kommun.

### **Lasinpuhallus**

Lasin valmistus on perustunut puhaltamiseen jo yli 2 000 vuotta. Nykyisin teollinen lasin valmistus on Suomessa litalan lasitehtaan varassa. Lisäksi on useita pieniä hyttejä, joissa lasia valmistetaan suupuhaltamalla. Nykyisin perinnettä välitetään koulutuksen myötä sekä aktiivisessa yhteistyössä vanhojen mestareiden ja nuorten puhaltajien välillä. Hakemuksen taustalla on monta yhteisöä: Suomen lasimuseo, Suomen lasimuseon ystävät ry, Nuutajärven lasikylän kulttuurisäätiö, Riihimäen Lasinpuhaltajakerho ry, Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu HAMK, Koulutuskeskus Tavastia ja Sastamalan koulutuskuntayhtymä.

### **Pitsin kutominen Heinämaalla**

Heinämaan kylässä, Orimattilassa on pitkä ja omaleimainen nypläämisen eli pitsin kutomisen perinne. Se on käsityön muoto, jossa pitsityynyllä puisten nappuloiden avulla, joihin on rullattu pellavalanka, laitetaan nuppineulojen avulla lankoja toistensa lomaan käyttäen erilaisia lyönnejä. Pitsiä nypläävät eri sukupolvet nypläyksen harrastajista käsityöihmisiin. Heinämaalla järjestetään tapahtumia sekä kursseja ja julkaisujakin on aiheesta tehty. Heinämaan pitsiperinteellä on paikallista erityisarvoa identiteetille. Toisaalta sen tulevaisuus on harvojen varassa. Hakijana on Heinämaan Pitsinkutojat ry.

### **Räsymaton kudonta**

Räsymattoja kudotaan kangaspuilla ja loimena käytetään yleensä kala- tai pellavalankaa. Vanhat ja jo käytöstä poistetut kankaat saavat räsymatoissa uuden elämän. Mattoja kutovat käsityötä ja kudontaa harrastavat, ammatinharjoittajat ja alan oppilaitoksissa opiskelevat henkilöt. Räsymaton kutomisella on myös yhteisöllistä merkitys. Mattoja kudotaan kansalaisopistoissa, kouluissa sekä kodeissa. Perinne on

ekologinen ja muuntautumiskykyinen ja sillä on Suomessa erityinen painoarvo. Hakijana maanlaajuinen Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry.

### **Vesilahtelainen ryijyperinne**

Ryijy on Suomen yksi perinteisimmistä teksteistä. Pirkanmaalla sijaitseva Vesilahti on tunnettu jo vuosisatojen ajan ryijypitäjänä. Perinteellä on merkitystä paikkakunnan identiteetille. Laajempi kansallinen ryijyjen kutomisen perinne on saanut omaleimaisia muotoja ja kuviointeja Vesilahdella. Perinne jatkuu edelleen ja ryijyt ovat myös sukujen perintö-esineitä. Hakijoina ovat Vesilahden Taitokeskus, Vesilahden kunnan ryijyrekisteri, Vesilahden Museoyhdistys sekä useat yksittäiset ryijyjen kutojat.

### **Ruokaperinteet**

#### **Euran rinkilöiden leipominen**

Satakunnan maakuntaherku Euran rinkilä on pysynyt juhlapöydissä jo yli sata vuotta. Nykyään rinkilöitä valmistetaan Euran Pirtissä vuosittain talkoovoimin useampi tuhat, lisäksi kodeissa ja kotitaloustunneilla. Jokaisella kokilla on omanlaisensa rinkiläresepti, ennen aikaan reseptit olivat jopa salaisuus. Perinteellä on pitkät juuret ja se on voimissaan vielä tänä päivänä. Hakijana Euran kunta/kulttuuripalvelut ja Kotiseutuyhdistys Euran Pirtti ry.

#### **Kalakukko**

Kalakukko on leivänomainen paistos, jossa on paksuhkon ruisleipäkuoren sisällä kala- ja sianlihatäyte. Niitä valmistetaan sekä kotona että kaupallisesti ja myydään eri puolilla Suomea. Taito siirtyy kotona ja myös kurssien kautta. Perinne on kehittynyt luovasti ja mukautunut nykyaikaan. Kalakukko on osa savolaista identiteettiä. Tästä kertoo myös kalakukon saama EU:n tuotesuoja. Taustalla on laaja hakijajoukko: Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Savon Kielen Seura ry, Kuopion Kaupunkikeskustan kehittämissyhdystys ry, Pohjois-Savon maa- ja kotitalousnaiset, Savon Martat, Rautalammin museo / Peuran museosäätiö ja Pohjois-Savon liitto.

#### **Olutkulttuuri**

Olutkulttuuri on merkittävä osa suomalaista juoma- ja ruokakulttuuria. Olutkulttuuria vaalivat tavalliset ihmiset, lukuisat seurukset ja yhdistykset, pienet ja isot kaupalliset panimot. Sähdin ja oluen panemisen perinne siirtyy sukupolvelta toiselle, sitä ylläpidetään erilaisissa tapahtumissa ja koulutuksissa, tiedotustoiminnalla, kilpailuissa ja festivaaleilla. Hakijoina Suomen Olutseura ry, Olutliitto, Suomen sahtiseura sekä OlutPosti-lehden toimituskunta.

### **Pelit ja leikit**

#### **Jukolan viesti**

Jukolan viesti on vuosittain järjestettävä maailman suurin viestisuunnistuskilpailu, jota on järjestetty vuodesta 1949. Tapahtumapaikka vaihtuu vuosittain ja järjestäjäorganisaation kautta perinne välittyy uusille, vapaaehtoisuudelta toimiville järjestäjille. Osallistujia on n. 18 000 ja vapaaehtoisia jopa 2 000 vuosittain. Kyseessä on suunnistajien suurin vuosittain yhteinen tapahtuma. Hakijoina Kaukametsäläiset ry ja Suunnistusliitto.

#### **Kyykkä**



Kyykkä on vuosisatoja vanha kyläpeli, jonka pelaaminen on monelle suomalaiselle tuttu Seitsemästä veljeksestä. Peliä harrastavat karjalaisseurat, kyykkäseurat ja opiskelijajärjestöt kokoontuvat yleensä pelaamaan viikoittain ja järjestävät jäsenilleen erillisiä turnajaisia. Kansallisia pelitapahtumia on kesäaikaan joka viikko eri puolilla maata. Perinteisen kyykän ohella SM-kisoja pidetään viisiottelussa, missä kyykistä tehdään viisi erilaista asetelmaa ja pelataan henkilökohtaisen kilpailun tapaan. Kyykän tulevaisuus vaikuttaa hyvin turvatulta. Hakemuksen takana ovat Karjalan Sivistysseura ry, Suomen Kyykkäliitto ry Karjalan Liitto ry sekä Oulun Akateeminen Mölökky- ja Kyykkäseura ry.

### **Lumileikit**

Lumileikit lukuisine variaatioineen ovat edelleen elävä osa lasten kulttuuriperintöä. Lumiukot, -lyhdyt, -linnat, -eläimet ja -enkelit tehdään perheissä, päiväkodeissa ja kouluissa. Ilmiö on riippuvainen luonto-olosuhteista ja kehittyy, elää ja muuttuu sen mukaan, kuinka paljon lunta on. Perinne liittyy suomalaisten pohjoiseen identiteettiin ja erityisesti kokemuksiin lapsuuden lumitalvista. Nuorten trendit ja ilmastonmuutos vaikuttavat lumileikkien tulevaisuuteen. Hakijoina Tuusulan museo, Hiihtomuseo / Lahden kaupunginmuseo ja Perinneleikit ry.

### **Mölkyn pelaaminen**

Mölkky on kaikille suomalaisille tuttu seurapeli, jota pelataan kesämökeillä ja pihanurmilla kautta Suomen. Suuren suosioon ja jokaisen kesämökin varusteeksi mölkky on noussut 1990-luvulta alkaen. Mölkky-pelin periaatteena on kaataa mölkkyllä numeroidut kapulat kumoon. Mölkky perustuu kyykkään. Nuori perinne on saavuttanut nopeasti suosion niin Suomessa kuin eräissä muissakin maissa. Perinne on muuntunut kansaomaisesta leikistä kansalliseksi peliksi. Hakijoina Suomen mölkkylitto ry ja Lahden Kortteliliiga ry.

### **Pesäpallo**

Pesäpallo on saavuttanut aseman omaleimaisena suomalaisena pelinä. Pesäpallon kehitti Tahko Pihkala 1920-luvun alussa. Sitä pelataan koko maassa ja sillä on vahva asema suomalaisessa liikuntakulttuurissa. Monipuolisuutensa ansiosta pesäpallo on säilyttänyt asemansa koulujen opetussuunnitelmissa ja suosittuna koulupelinä, joten lähes jokaisella suomalaisella on kosketuspinta lajiin. Pesäpallolla on laaja harrastajajoukko. Rekisteröityjä pelaajia, valmentajia ja toimitsijoita on yli 15 000 ja katsojamäärät ovat monien harrastajapaikkojen kokoon nähden erittäin suuret. Lajilla ja sitä ylläpitävillä seuroilla on paikallista identiteettiä rakentava tekijä. Hakijana Pesäpalloliitto.

### **Skruuvien pelaaminen**

Skruuvi on vain Suomessa pelattava neljän hengen korttipeli, joka perustuu englantilaiseen whist-peliin. Helsingin Suomalaisella Klubilla sitä on pelattu Klubin perustamisesta lähtien (1876), ja perinne elää edelleen voimakkaana. Sitä pelataan myös muissa kaupungeissa pienissä piireissä klubeilla ja seuroissa. Perinnettä siirretään kurssien ja Skruuviakatemian kautta useissa kaupungeissa. Hakijoina Helsingin Suomalainen klubi, Kuopion Klubi, Mikkelin Klubi, Haminan skruuvikerho, Valkeakosken skruuvikerho, Valkeakosken skruuvarinnat, Lappeenrannat nuoret skruuvarit ja Lääkäriskruuvarit.

### **Tukkilaiskiset**

Tukkilaiskisoja järjestetään kesäisin useita kertoja eri puolilla Suomea, tavallisesti muiden kesätapahtumien yhteydessä. Uittajia ei enää ammattiryhmänä ole, mutta tukkilaisperinteitä esitellään tukkilaiskisoissa ja -näytöksissä, joihin osallistuvat alan harrastajat. Kilpailutoiminnan tavoitteita ovat aikaisemmin metsätyöhön oleellisesti liittyneen uittotyöperinteen säilyttäminen, uittotyössä tarvittavien taitojen esittely yleisölle kilpailun muodossa sekä harrastajien fyysisen kunnon ylläpitäminen. Tukkilaiskisojen osanottajamäärät ovat melko pieniä, mutta tapahtumat keräävät hyvin yleisöä. Hakijoina Napapiirin kyläyhdistys ry, Napapiirin Erä ry, Juoksengin kalastuskunta sekä kolme yksityishenkilöä.

### **Luonto- ja maailmankaikkeus**

## **Hortoilu**

Villivihannesten ja -yrttien kerääminen ja käyttäminen eli hortoilu on tuhansia vuosia vanha perinne, joka on säilynyt ja kukoistaa nykypäivän Suomessa. Villivihannesten tunnistaminen, keräämis- ja käsittelyosaaminen, käyttö ruuanlaitossa ja säilöminen ovat siirtyneet perinteisesti perheen sisällä omilta vanhemmilta tai isovanhemmilta lapsille. Tänä päivänä perinnettä viedään eteenpäin kurssien, julkaisujen ja verkkoyhteisöjen kautta. Ilmiön taustalla on vahva harrastajayhteisö ja useamman järjestön neuvonta- ja koulutustyö. Ilmiö kehittyy koko ajan luovasti ja on mukautunut nykyaikaan. Hakijana kaksi hortakouluttajaa, 4 hortaohjaajaa, Hyötykasviyhdistys, Marttaliitto ja Finlands svenska Marthaförbund rf.

## **Jokamiehen oikeudet**

Lähes kaikki suomalaiset tuntevat jokamiehen oikeudet tai tietävät niistä. Noin puolet kaikista luontokäynneistä perustuu jokamiehen oikeuksien käyttöön eli käyntiin jonkun toisen omistamalla alueella. Jokamiehen oikeudet mahdollistavat pääsyn luontoon - vesille, metsiin ja joutomaille. Jokamiehen oikeudet ovat Suomessa erityinen perinne siksi, että se on edelleen vanhaa tapaoikeutta eikä perustu erilliseen lakiin. Perinne välittyy eteenpäin sukupolvelta toiselle luonnossa liikkumisen, lainsäädännön, ammatti- ja ympäristökasvattajien sekä järjestöjen kautta. Hakijoina Suomen Latu, Suomen ympäristökasvatuksen Seura ja Suomen luonnonsuojeluliitto.

## **Perinnehoidot**

Perinnehoidoilla tarkoitetaan sukupolvelta toiselle siirtyneitä perimätietoja ja pitkään kokemukseen perustuvia kansanparannustaitoja, joihin kuuluu kehon elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi kehitettyjä manuaalisia eli käsin tehtäviä ja ravitsemuksellisia hoitoja. Erityisesti näitä ovat saunominen, manuaalisista hoidoista hieronta ja jäsenkorjaus, kuppaus ja terveyttä ylläpitävä ravinto sekä villivihannekset, yrtit ja lääkekasvien käyttö. Perinnettä siirretään eteenpäin ammattien sisällä ja harrastusryhmissä. Ilmiö on kehittynyt luovasti ja se on mukautunut nykyaikaan. Perinnehoidot ovat elävää perinnettä ja siihen osallistuu laaja yhteisö. Hakijoina Kalevalainen kansanparannus-säätiö ja Kansanlääkintäseura ry.

## **Purjehtiminen perinteisillä limisaumaveneillä ja Limisaumaisen puuveneen veisto**

Limisaumaisten puuveneiden perinne on elänyt Suomessa vuosisatoja ja nämä veneet ovat edelleenkin tuttu näky sisävesillä ja merellä. Limisaumaveneessä ylemmän laudan sisäpuolen alareuna tulee jonkin verran alemman laudan yläosan päälle. Puuvene on eri muodoissaan ollut korvaamaton kulkuväline ja olennainen osa kalastuksen perinnettä. Perinnevenepurjehdus siirtyy harrastuksena usein vanhemmilta lapsille, mutta tapahtumat ja kilpailutoiminta ovat myös tärkeitä perinteen eteenpäin viemisen keinoja. Limisaumaisia puuveneitä veistävät ammattimaiset veneveistäjät ja aktiiviset harrastajat sekä alan opiskelijat. Veneenveistoa voi Suomessa opiskella vielä muutamissa eri oppilaitoksissa, mutta veneenveistokoulutusta tarjoavien oppilaitosten määrä on jatkuvasti vähentynyt. Veistotaito siirtyy eteenpäin sukupolvelta toiselle ja ilmiö on myös kehittynyt ajan myötä. Kaksi samaa asiaa koskevaa hakemusta esitetään hyväksyttäväksi yhdessä. Hakemusten taustalla on laaja toimijajoukko: neljä museota, 20 yhdistystä ja 15 yksityishenkilöä.

## **Puruveden talvinuottaus**

Puruvedellä Etelä-Savossa pyydetään muikkuja talvisaikaan verkoilla nuottaamalla. Puruvedellä satoja vuosia jatkunut nuottakalastus perustuu järven poikkeuksellisen kirkkaaseen veteen. Talvinuottaukseen kuuluu laaja suullinen perinnetieto sadoista apajapaikoista, sekä perinteisen ammatin harjoittamisessa vaadittavia perinnetietoja. Puruveden talvinuottaus on yhteisön elävää perinnettä, jota harjoittavat ammattikalastajat 30 kalastuskunnassa. Merkittävä osa Suomen muikuista tulee juuri Puruvedeltä. Perinne siirtyy eteenpäin ja on kehittynyt sekä uudistunut. Hakijoina ovat seuraavien osuuskuntien edustajat: Puruveden kalasatama, Kesälahden kalasatama sekä Lumimuutos.

## **Sienestys**

Sienestys on lähes joka toisen suomalaisen harrastus. Sienten tunnistaminen ja hyödyntäminen ovat kulkeneet sukupolvelta toiselle enimmäkseen suullisena perimätietona, ja vielä nykyäänkin suurin osa suomalaisista on saanut ensimmäiset sieniopastuksensa perheeltään tai sukulaisiltaan. Monet järjestöt tekevät sienineuvontaa ja kursseja järjestetään useiden tahojen toimesta. Sienestystä harjoitetaan myös kaupallisessa mielessä. Perinne on elävää ja muuntuvaa. Hakijoina Arktiset Aromit ry, Kuopion luonnontieteellinen museo, Pohjois-Savon sieniseura, Suomen Sieniseura ja Tampereen sieniseura.

### **Suomalainen metsäsuhde**

Suomalaisten metsäsuhde kattaa laajan kirjon erilaisia toimintoja ja suhtautumistapoja, jotka ovat usein jopa toisilleen vastakkaisia. Kaikilla suomalaisilla on metsäsuhde. Monet yhteisöt tai ryhmät jakavat ja ylläpitävät tietynlaista metsäsuhdetta. Näitä ovat esimerkiksi metsäammattilaiset, luontoyrittäjät, ympäristökasvattajat, retkeilijät, partiolaiset, marjastajat, metsästäjät, kesämökkeilijät. Käsitystä metsien merkityksestä rakennetaan yhä kulttuurin, kasvatuksen ja koulutuksen keinoin. Perheillä ja kotikasvatuksella on iso merkitys metsissä liikkumisen ja metsien käytön perinteiden välittämisessä ja elävänä pitämisessä. Hakijoina Lusto - Suomen Metsä museo, Suomen Metsäyhdistys, Metsäkeskus, Metsämiesten Säätiö, MTK, Metsäteollisuus ry, Suomen Partiolaiset ja Metsähallitus.

### **Suomenhevosiin liittyvä tietotaito**

Suomenhevokset ovat olleet tärkeä osa suomalaista yhteiskuntaa ja oleellisia kansantalouden turvaajia. Suomenhevoseen liittyy myös vahvoja kulttuurisia arvoja. Perinnettä vaalivat ja tietotaitoa eteenpäin siirtävät hevosharrastajat ja -hoitajat, ravivalmentajat, ratsastajat, sosiaalipedagogit, matkailuyrittäjät ja yleisötapahtumiin osallistujat. Tietotaito siirtyy sukupolvelta toiselle ja siihen liittyy erityistä suomenhevosen ominaisuuksiin liittyvää osaamista (esim. raviurheilu ja työhevostaidot). Suomenhevonen rotuna on saanut alkuperäisrodun statuksen. Hakijoina Suomenhevosliitto, Suomenpienhevosyhdistys, Suomen Työhevosseura ja Suomen Hippos.

### **Suomenpystykorva ja eräperinteen vaaliminen**

Suomenpystykorva on alkuperäinen suomalainen koirarotu. Se on kulkenut suomalaisten mukana vuosisadasta toiseen ollen tärkeä apu metsästyksessä sekä vahti- ja seurakoirana. Valtakunnallisesti rotua edustaa Suomen Pystykorvajärjestö, johon kuuluu nykyisellään noin 7 500 jäsentä. Rodun kanssa harjoitettavaa perinteistä metsästysmuotoa ylläpidetään aktiivisesti Suomessa, mutta se tunnetaan hyvin myös lähialueilla. Metsästyksen ohella suomenpystykorvalla harrastaminen kattaa nykyisin myös lintu- ja hirvenhaukkukokeet, näyttelytoiminnan ja muut koiraharrastuksen muodot. Pystykorvaperinne siirtyy edelleen lähinnä perheissä vanhemmilta tai isovanhemmilta lapsille. Hakijoina Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry., Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund, Suomen Pystykorvajärjestö – Finska Spetsklubben ry.

### **Tervanpoltto tervahaudoissa**

Tervan valmistamisen historia ulottuu tuhansia vuosia taaksepäin. Suomen oloihin sovelletulla tekniikalla eli tervan polttamisella tervahaudassa, on maassamme satojen vuosien dokumentoitu ja tutkittu historia. Tervanpolton taitoa vaalivat tänä päivänä yksityiset henkilöt ja suvut, yhdistykset ja kyläseurat sekä yritykset. Valmistuksen käsityömyisyys on säilynyt nykyaikaan saakka samanlaisena. Näytösluontoisesti ja yhdistystoiminnan puitteissa tervanpolton voi ennakoida jatkuvan pienimuotoisena niin kauan kuin uusia tekijäpolvia riittää. Hakijoina Kalliokosken-Venetjoen kyläyhdistys ry sekä Eläköön terva ry.

### **Tornionjoen elävä koskikalastuskulttuuri**

Alisen Tornionjokilaakson koskikalastuskulttuuriin kuuluvat satoja vuosia vanhojen perinteiden mukaisesti kesällä siian ja lohen lippous, syksyllä nahkiaisen pyynti ja talvella mateen pyynti. Elävään kalastuskulttuuriin kuuluu myös ruokakulttuuri ja perinteiset tapahtumat kuten siian nousun kunniaksi järjestetyt siikajuhlat heinäkuun lopulla. Kalastukseen liittyy myös käsityötaitoa kuten lipon tekeminen sekä krenkkujen rakennus ja purku. Perinteistä koskikalastusta harjoittavat koskikalastusoikeuden omistajat,

jotka muodostavat kalastusosakaskunnan. Hakijoina Kukkolankosken osakaskunta / siikalastusyhtymä, Korpikylän jako- ja kalastuskunta, ProSiika, Kukkolan kyläyhdistys, Meän Kukkola ry sekä Tornionlaakson kesäsiika –hanke.